

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. став 1. тачка 9. Устава Републике Србије, према коме Република Србија обезбеђује систем заштите и унапређивања животне средине и заштиту и унапређивање биљног и животињског света.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о средствима за заштиту биља („Службени гласник РС”, број 41/09), који је донет у јуну 2009. године, увео је нови начин јединственог управљања средствима за заштиту биља, у смислу заштите здравља људи, животиња, биља и животне средине, преко регистрација, стављања у промет, увоза, контроле у промету преко државне границе и у унутрашњем промету, испитивања, декларисања, обележавања, амбалаже и оглашавања средстава за заштиту биља, као и одговарајућег стручног надзора над применом закона.

Наведеним законом услови за регистрацију и стављање у промет средстава за заштиту биља делимично су усклађени са одговарајућим прописима у Европској унији (Упутство Савета 91/414 о стављању на тржиште средстава за заштиту биља са изменама и допунама, Уредба Европског Парламента и Савета 396/2005 о максималном нивоу резидуа пестицида на/у храни и храни за животиње биљног и животињског порекла и Упутство Савета 79/117 о забрани стављања у промет и забрани примене средстава за заштиту биља која садрже одређене активне супстанце) и правилима СТО, чиме је омогућен и приступ домаћих произвођача пољопривредних производа тржиштима земаља чланица ЕУ и тржиштима других земаља.

Обзиром на све околности у којима се Република Србија налази у процесу приступања Светској трговинској организацији (СТО) и у процесу европских интеграција потребно је да се прописи константно иновирају и да се прате нова научна и техничка сазнања.

Усаглашавање постојеће законске регулативе у области средстава за заштиту биља и областима које су у вези са средствима за заштиту биља (као што су храна и храна за животиње, животна средина) са важећим директивама и регулативама Европске уније доводи до потребе за доношењем измена и допуна Закона о средствима за заштиту биља.

Како је у процесу европских интеграција и приступања СТО потребно доказати комплементарност система безбедности хране, чији је један део и област

средстава за заштиту биља, неопходно је имати независан, објективан и транспарентан начин процене ризика.

С тим у вези, било је неопходно организовати систем службених (овлашћених) и референтних лабораторија које ће покривати целокупан ланац хране и тиме одвојити процену ризика од управљања ризиком које су, као делови анализе ризика, доношењем Закона о безбедности хране („Службени гласник РС”, број 41/09) спојени у један централни орган надлежан за област безбедности хране. Тиме није постигнуто да се процене ризика врши на независан, објективан и транспарентан начин.

Такође, било је неопходно да се појасне одређене процедуре и поступци прописани Законом о средствима за заштиту биља (послови контролног тестирања уређаја за примену, послови стручног оспособљавања лица одговорних за стављање у промет и примену средстава за заштиту биља, програми стручног оспособљавања, пружање оперативних услуга у области средстава за заштиту биља, поверавање послова процене средстава за заштиту биља, регистрација средстава за заштиту биља која се врши у складу са старим прописима до 31. децембра 2013. године).

С тим у вези, напомињемо да се одредбе чл. 11-25. Закона о средствима за заштиту биља, које се односе на регистрацију средстава за заштиту биља у складу са стандардима и принципима ЕУ, примењују почев од 31. децембра 2013. године. Овај временски период треба да пружи Републици Србији довољно времена:

- 1) да надлежни орган изгради капацитете за потпуну примену закона у складу са захтевима ЕУ (изградња капацитета за процену), као и да обезбеди доступност документације за процену на нивоу ЕУ;
- 2) заинтересованим странама да своје пословање ускладе са новим законом (формирање досијеа за регистрацију у складу са ЕУ захтевима).

Ради поједностављења поступка регистрације, потребно је да неке од ових одредби већ сада буду изузете из овог временског оквира, као што су признавање регистрације извршене у ЕУ и доношење Листе одобрених супстанци, обзиром да не постоје тренутно расположиви капацитети надлежног органа за примену ових одредби закона.

Истовремено, било је неопходно исправити одређене техничке грешке у закону.

Потребно је напоменути и чињеницу да су у области средстава за заштиту биља у ЕУ ступили на снагу нови прописи 14. јуна 2011. године. Ови прописи захтевају и подизање институционалних капацитета, и то не само у знању и вештинама, већ и у броју запослених.

Из тих разлога, да би Република Србија била усклађени са прописима ЕУ у области средстава за заштиту биља, измене и допуне постојећих прописа морају бити честе и одражавати стварне могућности Републике Србије, и то како државних органа, тако и заинтересованих страна на које се односи законима креирана политика у одређеној области. Нарочито се мора узети у обзир да је новим прописима ЕУ у области средстава за заштиту биља највећи део процеса регистрације средстава за заштиту биља премештен са националног нивоа земаља чланица на ниво ЕУ. Обзиром на развијеност европских институција за процену, Република Србија мора стално радити на изградњи инфраструктуре (институција) и подизању капацитета (број запослених и подизање знања и вештина), креирати политику (пословни амбијент), која што је могуће више одговара стварним условима и пружа могућност за даљи развој, јер потпуно усаглашавање законодавног оквира са ЕУ могуће је тек након завршетка преговора о чланству.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Овим законом врше се измене и допуне Закона о средствима за заштиту биља (у даљем тексту: Закон).

Чланом 1. прописано је да се у члану 1. Закона речи: „од јавног интереса” бришу.

Чланом 2. извршене су измене члана 3. Закона, и то тако што је измењена тачка 11) којом је дефинисан појам корисника и тачка 12) којом је прециран појам Листе одобрених акривних супстанци на територији Републике Србије, а тачка 13) којом је дефинисан појам Листе забрањених активних супстанци и основних супстанци, брисана је.

Чланом 3. измењен је назив главе II. Закона, тако да она сада гласи: „II. СУБЈЕКТИ И ПОСЛОВИ У ОБЛАСТИ СРЕДСТАВА ЗА ЗАШТИТУ БИЉА”.

Чланом 4. измењен је назив члана 5. и члан 5. Закона, тако што је прецизирано да послове утврђене овим законом обавља министарство надлежно за послове заштите биља (у даљем тексту: Министарство).

Чланом 5. измењен је назив члана 6. и члан 6. Закона, тако што је прецизирано да послове лабораторијског испитивања узорака узетих у поступку контроле средстава за заштиту биља при увозу, у унутрашњем промету и примени, као и са њима повезане стручне послове, може да обавља лабораторија која је акредитована у складу са стандардом: EN ISO/IEC 17025 - „Општи захтеви за компетентност лабораторија за испитивање и лабораторија за еталонирање” (у даљем тексту: лабораторија). Истим чланом прописано је да се ова акредитација може односити на поједине врсте испитивања (тестове) или групе испитивања (тестова). Такође је предвиђено да за обављање послова из става 1. овог члана

Министарство расписује конкурс, као и услови за доношење одлуке по спроведеном конкурсy.

Чланом 6. измењен је назив члана 7. и члан 7. Закона тако што су регулисани послови које обавља референтна лабораторија, а то су послови лабораторијског испитивања за потребе спровођења националних годишњих мониторинга и са њима повезани стручни послови, које може да обавља референтна лабораторија акредитована у складу са стандардом: EN ISO/IEC 17025 - „Општи захтеви за компетентност лабораторија за испитивање и лабораторија за еталонирање” (у даљем тексту: референтна лабораторија). Такође је предвиђено да се ова акредитација може односити на поједине врсте испитивања (тестове) или групе испитивања (тестова). Посебно је специфицирано на шта се ови послови односе. Овим чланом регулисано је да министар решењем одређује једну или више референтних лабораторија за лабораторијска испитивања у складу са овим законом и међународним договорима, споразумима и конвенцијама, као и врсте испитивања, с тим да министар може да одреди једну од лабораторија из члана 6. овог закона као референтну лабораторију за поједине врсте испитивања или групе испитивања. Ако у Републици Србији не постоји референтна лабораторија министар може, за поједине врсте испитивања, да одреди референтну лабораторију са територије друге државе за тражена испитивања. Предвиђено је такође да Министарство са референтном лабораторијом закључује уговор о обављању послова, као и шта се тим уговором нарочито утврђује.

Чланом 7. измењен је назив члана 8. и члан 8. Закона тако што су регулисани субјекти који обављају послове контролног тестирања уређаја за примену. Наиме, послове контролног тестирања нових уређаја за примену обављају пољопривредни факултети који у свом саставу имају институте, заводе, односно департмане за пољопривредну технику (механизацију), опрему за контролно тестирање и научни кадар са одговарајућим референцама из области техника примене средстава за заштиту биља (у даљем тексту: Централна тела за контролно тестирање уређаја за примену), док послове контролног тестирања уређаја за примену који се користе могу да обављају привредна друштва чији је оснивач Република Србија, која испуњавају потребне услове. Такође су предвиђени услови за овлашћивање других лица ради обављања ових послова.

Чланом 8. измењен је назив члана 9. и члан 9. Закона, тако што су регулисани субјекти који обављају послове стручног оспособљавања корисника средстава за заштиту биља, лица одговорних за стављање у промет средстава за заштиту биља и пружаоца оперативних услуга у области средстава за заштиту биља (у даљем тексту: послови стручног оспособљавања), која могу да обављају привредна друштва чији је оснивач Република Србија која испуњавају прописане услове, као и услови и начин под којима се та лица овлашћују за обављање тих послова. Такође су предвиђени услови за овлашћивање других лица ради обављања ових послова.

Чланом 9. предвиђено је да се после члана 9. Закона додају назив члана и члан 9а, којим су регулисани субјекти који могу да обављају послове процене активне супстанце, односно основне супстанце и средства за заштиту биља, а које министар решењем може да одреди на основу прописаних критеријума, а то су: високошколске установе које се баве образовањем у области биотехничких наука у складу са посебним прописом или установе уписане у Регистар научноистраживачких организација у складу са посебним прописом, и то у области биотехничких наука, а које имају стручњаке (научни и истраживачки кадар) са одговарајућим референцама из области процене средстава за заштиту биља.

Чланом 10. измењен је члан 14. Закона, тако што је предвиђено да процену активне супстанце, односно основне супстанце и средства за заштиту биља врши Министарство, а изузетно и установа из члана 9а овог закона.

Чланом 11. измењен је члан 16. Закона, тако што је предвиђено да произвођач може Министарству поднети захтев за регистрацију средстава за заштиту биља на основу регистрације која је извршена у некој од земаља чланица Европске уније, односно да се тестови и испитивања који су извршени у поступку регистрације средстава за заштиту биља у некој другој земљи не понављају у Републици Србији (у даљем тексту: признавање регистрације). Овим чланом предвиђен је и начин одлучивања о захтеву.

Чланом 12. измењен је члана 18. став 1. Закона, тако што се речи: „Правно лице које обавља послове од јавног интереса” замењују речима: „установе из члана 9а овог закона”.

Чланом 13. предвиђено је да се у члану 20. Закона бришу ст. 7. и 8.

Чланом 14. предвиђено је да се после члана 20. Закона додају назив члана и члан 20а, којим су регулисане Листе одобрених супстанци и Листе средстава за заштиту биља.

Чланом 15. измењен је члан 22. Закона, тако што су додати ст. 7. и 8, који гласе:

„Министарство по службеној дужности може преиспитати решење о регистрацији које је издато на основу Закона о заштити биља („Службени лист СРЈ”, бр. 24/98 и 26/98-исправка и „Службени гласник РС”, број 101/05-др.закон).

Министар прописује програм преиспитивања решења о регистрацији из става 7. овог члана, укључујући и постепену примену неопходних мера у поступку регистрације.”

Чланом 16. измењен је члан 23. став 1. тачка 1) Закона, тако да гласи: „1) утврди да средства за заштиту биља садрже активну супстанцу, односно основну супстанцу која није уписана у Листу одобрених супстанци, односно било који од услова за регистрацију средстава за заштиту биља из члана 15. овог закона;”, а став 5 брише се.

Чланом 17. предвиђено је да се у члану 25. став 9. Закона брише.

Чланом 18. предвиђено је да се у члану 28. став 1. тачка 1) Закона, после речи: „увозника” запета и речи: „односно корисника” бришу.

Чланом 19. измењен је члан 32. Закона, како би се поједини услови који се односе на стручно оспособљавање лица која се уписују у Регистар дистрибутера и увозника појаснили.

Чланом 20. измењен је члан 35. Закона, како би се поједини услови који се односе на стручно оспособљавање лица која обављају промет нарочито опасних средстава за заштиту биља појаснили.

Чланом 21. предвиђено је да се у члану 36. ст. 3. и 4. Закона бришу.

Чланом 22. мења се став 2. члана 38. Закона, тако што је ближе дефинисано оглашавање средстава за заштиту биља.

Чланом 23. исправља се грешка у члану 40. став 4. Закона, тако што се речи: „из става 2. овог члана” замењују речима: „из става 1. овог члана”.

Чланом 24. предвиђено је да се у члану 45. став 1. тачка 8) Закона, мења и гласи: „8) која садржи активну супстанцу, односно основну супстанцу која није уписана у Листу одобрених супстанци”.

Чланом 25. допуњен је члан 46. Закона, тако што су додати нови ст. 2. и 3, којима је регулисано да се сматра да су корисници из става 1. овог члана стручно оспособљени ако поседују потврду о стручној оспособљености корисника, коју издаје Министарство, на основу потврде о положеној обуци, записника о полагању испита и евиденције о спроведеним обукама које доставља субјекат из члана 9. овог закона. Овом одредбом допуњен је и досадашњи став 5, ради прецизирања.

Чланом 26. допуњен је члан 47. Закона, тако што су додати нови ст. 3. и 4. којима је регулисано да се сматра да су кадрови из става 2. овог члана стручно оспособљени ако поседују потврду за обављање послова примене нарочито опасних средстава за заштиту биља, коју издаје Министарство, на основу потврде о положеној обуци, записника о полагању испита и евиденције о спроведеним обукама које доставља субјекат из члана 9. овог закона. Овом одредбом допуњен је и досадашњи став 7, ради усклађивања са наведеним допунама.

Чланом 27. измењен је став 3. члана 51. Закона, тако што су прецизирана лица која врше контролно тестирање нових уређаја и уређаја која се користе, а с тим у вези измењен је и ст. 4. и 5. овог члана.

Чланом 28. измењен је члан 52. Закона, тако што се у ставу 4. речи: „методе узорковања и испитивања” замењују речима: „методе узорковања”.

Чланом 29. измењен је члан 54. став 2. Закона, тако што су прописани услови за упис у Регистар пружалаца услуга.

Чланом 30. прописано је да се у члану 61. став 2. Закона, запета и речи: „Дирекцијом за националне референтне лабораторије и Правним лицем које обавља послове од јавног интереса” бришу.

Чланом 31. Назив главе IX, назив члана 63. и члан 63. Закона, бришу се.

Чланом 32. измењен је члан 64. Закона, тако што је прописано да произвођачи, дистрибутери и увозници средстава за заштиту биља дужни су да воде евиденцију о средствима за заштиту биља која производе, дистрибуирају, увозе, складиште или стављају у промет и да ту евиденцију чувају најмање пет година, да је корисник дужан да води евиденцију о сваком третирању биља, биљних производа и прописаних објеката, која нарочито садржи податке о називу, времену и дози примене, површини и биљној врсти на којој је средставо за заштиту биља примењено, и да ту евиденцију чува најмање три године, а да су пружаоци услуга дужни да воде евиденцију о извршеним услугама у области средстава за заштиту биља и да ту евиденцију чувају најмање три године.

Чланом 33. усклађен је члан 66. став 2. Закона, тако што су речи: „Дирекција за националне референтне лабораторије, Правно лице које обавља послове од јавног интереса” замењене речима: „субјекти из чл. 6, 7, 8, 9. и 9а овог закона”.

Чланом 34. усклађен је члан 67. став 4. Закона, тако што су речи: „Правна лица која обављају послове од јавног интереса” замењене речима: „субјекти из чл. 6, 7, 8, 9. и 9а овог закона”.

Чланом 35. усклађен је члан 69. тако што су речи: „од јавног интереса” замењене речима: „из члана 6, 7, 8, 9. и 9а. овог закона”.

Чланом 36. врши се исправка грешке у члану 70. ст. 3. и 4. Закона, тако што се речи: „из става 1. овог члана” замењују речима: „из ст. 1. и 2. овог члана.”

Чланом 37. усклађује се члан 74. Закона са напред наведеним изменама, тако што се у тачки 3) речи: „из члана 8.“ замењују речима: „из чл. 6, 7, 8, 9. и 9а;”, а тач. 8) и 18) бришу се.

Чланом 38. усклађује се члан 75. став 1. Закона са напред наведеним изменама у односу на тач. 12) и 14).

Чл. 39, 40, 41 и 42. извршено је усклађивање чл. 78, 79, 80. и 82. Закона са напред наведеним изменама.

Чланом 43. предвиђено је да се на регистрацију нових средстава за заштиту биља поред одредби члан 11. и 14. овог закона примењују и одређене одредбе Закона о заштити биља („Службени лист СРЈ”, бр. 24/98 и 26/98-исправка и „Службени гласник РС”, број 101/05-др.закон). На измену решења нових средстава за заштиту биља и измену решења о издавању сталне и привремене дозволе за стављање у промет пестицида која су донета на основу Закона о заштити биља предвиђено је да се примењује се члан 57. Закона о заштити биља („Службени лист СРЈ”, бр. 24/98 и 26/98-исправка и „Службени гласник РС”, број 101/05-др.закон). На поступак издавања сталне дозволе за средство за заштиту биља за које је издато решење о издавању привремене дозволе за стављање у промет до 31. децембра 2013. године примењују се одредбе члана 54. став 5. Закона о заштити биља („Службени лист СРЈ”, бр. 24/98 и 26/98-исправка и „Службени гласник РС”, број 101/05-др.закон). На укидање решења о издавању сталне или привремене дозволе за стављање у промет, забране или ограничења промета и примене нових средстава за заштиту биља, као и на укидање решења о издавању сталне или привремене дозволе за стављање пестицида у промет, а која су издата у складу са Законом о заштити биља („Службени лист СРЈ”, бр. 24/98 и 26/98-исправка и „Службени гласник РС”, број 101/05-др.закон) до 31. децембра 2013. године предвиђено је да се примењује члан 16. став 1. овог закона. За средства за заштиту биља за које постоје решења о издавању сталних дозвола за стављање у промет донета на основу Закона о заштити биља („Службени лист СРЈ”, бр. 24/98 и 26/98-исправка и „Службени гласник РС”, број 101/05-др.закон), а која истичу у периоду од дана ступања на снагу овог закона до 31. децембра 2013. године предвиђено је да се може издати привремено решење до 31. децембра 2013. године, под условима утврђеним у претходно издатом решењу, само ако је на основу одговарајућих испитивања физичко-хемијских особина утврђено да испуњавају прописане услове и ако је активна супстанца, односно основна супстанца уписана у Листу одобрених супстанци. На преиспитивање решења о регистрацији средстава за заштиту биља и постепену примену неопходних мера у поступку регистрације примењују се одредбе члана 15. овог закона.

Чланом 44. предвиђено је да Правно лице које је на основу Закона о заштити биља („Службени лист СРЈ”, бр. 24/98 и 26/98-исправка и „Службени гласник РС”, број 101/05-др.закон) овлашћено за испитивање пестицида обављаће послове лабораторијског испитивања узорака узетих у поступку контроле средстава за заштиту биља при увозу, у унутрашњем промету и примени до окончања конкурса из члана 5. овог закона, а послове испитивања пестицида ради регистрације до 31. децембра 2013. године. Правно лице које је на основу Закона о заштити биља („Службени лист СРЈ”, бр. 24/98 и 26/98-исправка и „Службени гласник РС”, број 101/05-др.закон) овлашћено за контролу опреме и уређаја за примену пестицида обављаће послове за које је овлашћено до одређивања субјеката који обављају послове контролног тестирања уређаја за примену из 7. овог закона.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ИЗНОСА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА
ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.